

EĞİTİMDE BUGÜNKÜ DURUM ve İLKÖĞRETİMDE YENİDEN YAPILANMA ÖNERİLERİ

Ahmet Çölmek

ilköğretim Müfettişi-Konya

insanların ne söyledikleriyle ilgilenmek emek ve zaman israfıdır. Onların ne yaptıklarına bakmak yeterlidir. Bireylerin sözleriyle davranışları arasındaki kumpas farkının azaltılması, eğitimin basan boyutu ile doğru orantılıdır. Bu çalışmanın amacı: Türk Eğitim Sisteminin, ilk basamağı olan ilköğretim uygulamalarını büyüteç altına almaktır.

Eğitim, insanoğlunun başlangıcından bu yana, ilk zamanlar bil nçsiz daha sonraları bilinçli olarak her an, her ortamda yürüte geldiği daha iyiyi aramaya kendini, geleceği olan neslini arama işidir, insanoğlu geleceğini iyi ile kötüyü doğru ayırt edebilmede görmüştür. Bir başka ifade ile eğitim, geleceğe çok donanımlı, nitelikli, düşünen, tartışan, inançlı, hızlı ve coğru karar alabilen, üretken bireyler yetiştirme sürecidir.

insanoğlu o basit ilkel yaşamdan, zamanla daha karmaşık yaşama doğru mesafe kat ederken, eğitim konusunda da bilinçsiz çabalar yerini, daha fazla oranda bilinçli yapılagelen uğraşlara terketmiştir. Bir başka açıdan konuya bakarsak; ilkel toplumdan, tarım toplumuna geçerken, eskiden kullandığı usullerde dayatmamıştır. Keza tarım toplumundan, scnayi toplumuna dönüşürken de tarım toplumu sürecinde geliştirdiği yöntemlerde ısrarcı olmamıştır. Şöyle demek yanlış olmaz; insanoğlu zaman tüneline yaşadığı değişimleri, geliştirdiği yeni değişimlerle karşılamaya çalışmıştır. Ancak; yerkürenin üzerine dağılan bireyler, onların oluşturduğu ayrı ayrı özelliklere sahip toplumlar, belirtmeye çalıştığımız değişimi hep aynı ussal boyutta gerçekleştirememişlerdir veya zorlamalı da olsa değişime uyum sağlayamamışlardır.

mammaaummmMMm

akmel çölmek

Değişik toplumlar, değişik gelişmelere yine çok değişik tepkilerde bulunmuşlardır. Ya eskide dayatmışlar ya da yeni duruma uyumda çözüm üretmişler, eski ile yeninin bir sentezini oluşturup, ortaya yeni yaşam biçimi koyabilmişlerdir. Bu dayatmalarla, dayatmalar arasındaki tercihler, D toplumu ya ileriye götürmüş, ya da geride kalmasına neden olmuştur.

Eğitimde; (örgün-yaygın-hizmetçi) uygulayageldiğimiz mevcut programlarda, yöntem ve tekniklerde, araçlarda dayatacak mıyız? Yoksa çağı yakalamak, hatta ileriye geçmek için eskileri sorgulayıp, yargılayıp, elde edilen değerlendirme sonuçları ışığında yenilerini üretecek miyiz? Biz de bugün için bir "DEĞİŞİM" yaşayabilecek miyiz? Esas tartışılacak nokta bu olmalıdır.

Beyazla karanın kolayca ayrıştığı gibi ayrışmıyor sorunlar günümüzde. Dünya coğrafyasında benzeri olmayan bir özelliğe sahip Türkiye'de, yine benzeri olmayan öyle farklı atmosferler çeşitliliği var ki bazen insanın beyaza siyah demesi işten bile değil. Bununla şunu belirtmeye çalışıyoruz. Asıl sorunlar var. Bir de asıl sorunların neden olduğu, asıl sorunların görülmesini engelleyen yapay, gölge sorunlar var. Tam bir serap!.. Bir tarafta büyüyen dev işsizlik, diğer tarafta durdurulamayan köyden kente olan göç ve hızlı nüfus artışı, diğer tarafta da terör. Bunları görüp de; sorunlarımızın boyutlarını algılayabilmemizi engelleyen, gölgelemeye; çalışan bir kısım lüks tüketiciler ve tabii skolastik düşünce üreticilerinin bireylere dayattığı yaşam tarzı.

Eğitimden beklenen yukarıda işaret edilen sorunlara çözüm üretecek şekilde insan yetiştirmek olmalı. Bu hedef tutturulamaz kaynaklar israf edilmiş olursa, toplumda derin yaralar oluşur. Son yıllarda yoğunlaşan toplumsal depresyon; intiharlar, cinsel sapmalar, kavgalar, mafya hesaplaşmaları... bu görüşümüzü teyit eder niteliktedir.

Eğitim, değişimi sağlayacak nitelikte bireyi yetiştirip, toplumu güçlendirdiği oranda işlevini yerine getirmiş sayılmalıdır. Aksi olursa, iyi hiç bir zaman kötünün yerini alamayacaktır. Kötü egemen olacaktır bireyin benliğine. Sonuçta eğitim fonksiyonel olmaktan hızla uzaklaşacaktır.

Bilgi-enformasyon çağındayız. Çok karmaşık olan toplum yaşamına uyum sağlamak zorunda birey. Pek tabidir ki böyle bir ortamda eğitimle varılmak istenen hedef, bu karmaşıklığa çareler bulmaksa; nitelikli birey yetiştirmekte kararlı davranılmalı, hızla pragmatik ve rasyonel düşünceler üretilmeli, bugün içinde hapsolunan paradoks durumdan kurtulmalı,

emek, zaman kaybına son verilmeli, mutlaka yeni bir "Concept" ortaya konulmalıdır.

Nitelikli insan yetiştirerek öncelikle, ekonomik anlamda güçlenmeli toplum. Ekonomik yapıda gerçekleştirilen verimlilik sosyal ve siyasal aktiviteye etki etmeli. Son aşamada da "DEMOKRASİ" bütün vasıf arıyla gerçekleşmiş olmalı. Böylece toplumu oluşturan bireyler, kendi kazanımları olan demokrasiyi bir yaşam biçimi-tarzı olarak seçmeli, tek tek tüm bireyler bu sayede mutlu olmalı, her birey, bir tek (biricik)birey olduğunun bilincine varmalıdır. Kanaatimiz odur ki; eğitimde karşılaşılan sorunlara çözüm "BİREYLERİN BENZERLİĞİNDE DEĞİL, FARKLILIĞIMDA" (Açıklan 1994,8) aranmalıdır. Başöğretmen M. Kemal ATATÜRK'ten bu yana tesbitede geldiğimiz amaçlarımız; bilinçli üreten ve tüketen birey, iyi insan, iyi yurttaş yetiştirebilmek değil midir?

Eğitimde Neleri Hedeflemiştik?

Ulusal değerlere bağlı, geçmişten ders alan, bugünün çağdaş bilim ve teknolojisinin yarattığı karmaşık toplum yaşam tarzına uyum sağlayabilen, geçmişten bugüne yaratabildiğimiz (oluşturabildiğimiz) kültürümüzü geleceğe taşıyabilen;

- s** Bilinçli üreten ve tüketen birey,
- s** İyi insan,
- s** İyi yurttaş.

Basit bir sorgulama ile sonuçlara bakalım.

- Büyük bir bölümü genç olan 60 milyonluk nüfusun ne kadarı üretime katılıyor? Tarımda birim alanda dünya ölçülerinde verim alıyabiliyor muyuz? Ürettiğimiz bize yetiyor mu? Fert başına milli gelir düzeyi yeterli mi? Tüketmeyi biliyor, tasarruflarımızı iyi değerlendirebiliyor muyuz?
- En önemlisi; ürettiğinden çok tüketen toplum olma özelliğimizi ne zaman değiştirebiliriz de, dinamik-üretke-ürettiği kadar tüketen toplum olabileceğiz? İktisadi olaylar, sadece fertlerin değil, aynı zamanda toplumların da iktisadi davranışlarından veya davranamayışlarından şekillenmektedir. Çünkü ferdin refahı,içinde bulunduğu toplumun refahına sıkı sıkıya bağlıdır. (Casen 1995,9) Gerçeğini ne zaman görebileceğiz?
- İnsanlarımız birbirleriyle olan ilişkilerinde; ilişkinin ana belirleyicisinin "insan sevgisi" olduğunun bilincindedirler mi? Birbirimizle yardımlaşma,

dayanışma, bilgi alış veriş yapma, gelenek ve göreneklere sahip çıkıp geleceğe taşıma, adetlerimizi yenileriyle zenginleştirme, köylülükten, kentli olmaya geçebilme davranışlarını kazanabilmişler midir?

- İnsanımız kendi kendisiyle barışık mı, yoksa her gün biraz daha gerginleşen toplum mu olduk?
- Biraz doğulu, birazcık da batılı gibi düşünen insanların oluşturduğu toplum yapısıyla, kendimize özgü bir "KÜLTÜR" oluşturabilmenin zorluğunu anlayıp, kendi kendimize:BİZ KİMİZ, NEYİZ sorusunu sorup, evrensel insanlık ailesi içinde ancak ve ancak bizim-bize benzediğimizin belgesi olabilecek tavır ve tutumları kazanma kararlılığını ne zaman gösterebileceğiz?
- Ve..ve..ne zaman yere tükürmeyeceğiz? Çöp atmayacağız? Ne; zaman vvc'lerimiz temiz olacak? Telefon kulübeleri ne zaman hasar görmeyecek? Ne zaman trafik sözcüğü, ölümle eş anlamlı olmayacak Türkçe'de!.
- Sessiz yığınlar ne zaman haksızlıklara, yanlış alınmış kararlara ve; uygulamalara tepki göstermesini öğrenecekler? Demokrasinin oy vermekten ibaret olmadığını kim ne zaman doğru algılayacak?
- Toplum olarak; içimizden birileri yanlış hareket ettiğinde, diğerleri onu uyurma görevlerini ne zaman üstlenecek? Ne zaman toplumsa otokontrolü kurabileceğiz?

Bu sorular elbette toplumun tümünü muhatap almamaktadır. Ancak, toplumun büyük bir bölümü işaret edilen yukarıdaki sorunların ve diğeri saymadığımız sorunların ya nedenidir, ya da sonucudur. Toplum dokumuzda habis urlar vardır. Hızla büyümektedir. Ne acıdır eğitim sistemimiz, bu zararlıların yaşadığı,, vücut bulduğu, bataklığı kurutmakta etkii olacak nitelikte bireyler yetiştirememektedir.

"Eğitim; toplumsal değişimi gerçekleştirebilmek bakımından, sanayi, ulaşım, bayındırlık, tarım, ticaret ve öteki ekonomik alanlara göre hem pahalı, hem de daha karlı bir yatırımdır. Uzun vadede eğitimde gerçekleştirilen, nicel artışların, milli gelirimizde, sanayileşmemizde, beslenme ve sağlık düzeyimizde kamu hizmetlerimizde, davranışlarımızda aynı oranda bir iyileşmeye yardım etmesi gerekmektedir.(Kaya 1991,29)

Bu saptamalar ışığında, Türkiye'de eğitimin sonuçlarına bakıldığında; Cumhuriyet'ten bu yana nicel olarak artışlar, olumlu gelişmeler sağlanabilmiş, ancak bu sayısal artışın doğal sonucu olarak umulan nesnel gelişim, refah toplumu ortada yok. Buna karşılık bekleyen, hepsi birbirinden acil, karmaşık sorunlar var.

Hemen Őu soru akla geliyor. Yoksa Türkiye'de son yetmiş yildir uygulanan "eğitim sistemi" yetersiz mi? Programlarda belirlenen hedeflere varılmıyor mu? Cevabımız evet. Eğitim sistemimiz yetersiz. Programlarda belirlenen hedeflerin pek çoğuna ulaŐılamadı.

Artık Őu gerçek çok iyi bilinmelidir. "Eğitim sistemimizin her düze/i için gerekli olan eğitim planlaması, program geliştirme, rehberlik, eğitim teknolojisi geliştirme gibi görevler bu alanlarda uzmanlaŐmıŐ kiŐiler tarafından yapılmadıa ve her düzeydeki eğitim kurumlarında yönetim ve denetim kadroları bu görevlerin gerektirdiği yeterli bilgi, beceri, yetenek ve kiŐiliđe sahip olanlarla doldurulmadığa toplumun geleceğine umutla bakmak iyimserlik olur (Kaya 1991,29).

İlköğretimde Yeniden Yapılanmaya İlişkin neriler

İlköğretim kurumlarının önde gelen amaçlarından biri çocuklarımızı hayata hazırlamaktır. Bazılarının ilköğretim, ilk ve son Őansıdır. Çağımızın karmaşık sorunlarına, yeni ekonomik beklentilerine cevap verebilecek bireyleri topluma sunmakla görevli ilköğretim kurumlarının mutlaka yeniden yapılanması gerekmektedir. "Őansımız yardım ederse" gibi garip dileklerde bulunarak, "Böyle olmadı, birde Şöyle deneyelim" gibi sınama-yanılma yöntemiyle sorunlarımıza çözüm aramalar artık terkedilmelidir. Eğitim ve eğitim kurumlarının konusu insandır. Bu alanda yapılacak yanlıŐlar, toplumun bütün dokularına nüfus eder. Canlıların organizması bir sistemler bütünüdür. O sistemlerden sadece birindeki arıza, tüm sistemi etkileyip,organizmayı çalıŐamaz hale getirir.

Toplumlar da canlı organizmalar gibidir. O da sistemlerden oluşur. Eğitim, toplumun bünyesindeki en önemli sistemlerin baŐında gelir. Bu günkü haliyle eğitim sistemimiz arızalıdır, yetersiz kalmaktadır. Eğitimde yeniden yapılanmaya gidilerek, kendimize yeni ekonomik, sosyal, siyasal hedefler tayin edip o hedeflere ulaŐmak için bireyi merkeze alan yöntem ve teknikler geliŐtirmeli, eğitim teknolojisindeki eksikler giderilmelidir.

Bu uygulamaya fiziksel yetersizlikler varken geçilebilir mi? KarŐı konuŐulandan geri adım atarak, karasız olmamalı, hemen uygulamaya yurt çapında geçilmeli, çözümler yurdun her köŐesinde, hep bilikte üretilmelidir. Fiziksel yapılanmada toplumun iç dinamikleri harekete geçirilmelidir. Bu konudaki toplumsal motivasyonun, koŐulların bizi zorlamasında yattığı gerçeeği, kanaatimizce Türk insanı için bir avantajdır.

1 "Temel eğitimin 8 yıla çıkarılmasıyla eş zamanda, tüm sınıfların programları gözden geçirilmelidir. Her sınıfın yaş özellikleri o yaşın ilgi alanları iyi tespit edilmeli, çocuğun doğasına, fizyolojik, sosyal, psikoloji < ve zihinsel gelişimine ters düşen, onlarla örtüşmeyen çocuğu sıkarak, öğrenme şevk ve heyecanını söndüren, fazla ayrıntıya giren alt konulardan vazgeçilmelidir. Program geliştirme çalışmaları bunları dikkate alarak yeniden değerlendirilmelidir.

Programlarda bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor (devrimsel) davranışlarının dengeli bir şekilde yer alması sağlanmalıdır. Tüm ders programlarında amaçlar, konular, davranışların ayrışımı iyi belirlenmeli, her dersin amaçlarını gerçekleştirmede uygulanacak yöntem ve teknikler, ilkeler, faydalanılacak araçlar da açıklığa kavuşturulmalıdır, programla' uygulayıcıların elinde hayat bulacağı gerçeğinden yola çıkarak programların açıklamalar bölümleri özenle hazırlanmalı, uygulayıcı (öğretmen) her sorusuna cevap bulabilmelidir. Ders ve zaman çizelgeleri öğrencilerin, zihinsel, sosyal, psikolojik ve fizyolojik gelişmeleri gözetilerek düzenlenmelidir.

Halen uyguladığımız ders programlarında bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor (devimsel) davranışların dengeli bir şekilde yer almamasından dolayı esas istenilen davranışları, öğrencilerin kazanamadıkları yönünde gözlemlerimiz olmuştur. Belirtmekte yarar görürüz.

a- Bilişsel yeterliliklerin sağlanamadığına ilişkin gözlemlerimiz.

2- Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde, programda yer alan ünitelerin konularını küçük ayrıntılarına varıncaya kadar bildiklerini tespit etmemize rağmen, "Devletimizin adı nedir?" sorusuna aynı öğrencilerin zorlanarak cevap verdiklerini gördük. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde de küçük ayrıntılara cevap verilmesine karşın, "Dinimizin adı nedir?" sorusuna zorlanarak cevap verebildiklerini gördük.

öğrenciler çok daha geniş alana transferini yapabilecekleri, dayanıklı ana konular yerine ayrıntılarla (alt konularla) yorgun düşürülmüşlerdir. Şöyle ki: 4. Ve 5. sınıf kız öğrencileri Belediye Meclisinin, il Müdürlüklerinin görevlerini bilirlerken "Seçilme yaşına gelince siz muhtar adayı olabilir misiniz?" sorusuna ziyaret (teftiş) her ilkokulda (Köy4<asaba-şehir) "hayır" diye cevap vermişlerdir.

Yine 5. Sınıf öğrencileri; Anadolu Selçuklu Devleti, Osmanlı Devleti, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile ilgili ayrı ayrı bilgi sahibi olmalarına <arşın, "Anadolu'da bugüne kadar sırasıyla kaç Türk Devleti kurduk, adlarını söyleyelim" sorusuna yanıt verememişlerdir.

b- Duyuşsal özelliklerin (tutum-tavır) geliştirilemediğine ait gözlemlerimiz.

Öğrenciler tüm sınıflarda, seviyelerine denk düşecek hacimde, Atatürk'ün hayatını öğrendikleri, istiklal Savaşını da bildikleri, hatta tarihlerini de doğru sıraladıkları halde, "Atatürk'ü neden seversiniz?" sorusuna hiçbir ilköğretim kurumunda doyurucu cevap verememişlerdir.

Ağaç sevgisi, ağaç bakımını, korumasını çok güzel ifade eden öğrencilerin okul bahçelerindeki ağaçlara zarar verdiğini de gördük. Hayvan sevgisi içinde aynı şeyleri söylersek yanlış olmaz.

"Tasarruf" ile ilgili belirli gün bile kutlanmasına karşılık, kapatılmayan muslukları, söndürülmeyen lambaları her ilköğretim kurumunda gördük.

c Psiko-motor (devimsel) becerilerin kazanılmadığına ilişkin gözlemlerimiz.

4.ve 5. sınıf öğrencilerinin açılardan tanımını yaptıkları, çeşitlerini eksiksiz saydıkları, açılarla ilgili problemleri çözdükleri halde, aynı öğrencilerin, açığı çizerken ve açı ölçeceği ile açığı ölçerken zorlandıklarının hatta ölçemediklerinin tespitini yaptık.

Öğrencilerin bir kartonu bile katlayıp kesmeye cesaret edemediklerini, defter ya da kitap kaplayamadıklarını, tarih ve mevsim şeritlerine, yaptıkları çalışmalarını kendilerinin işlemeyip, bu işleri öğretmenlerin yürüttüğünü gördük.

Yaparak kazanılması gereken bu davranışların, öğrencileri edilgen-oasif hale getirerek, anlatma yöntemiyle kazandırılmaya çalışıldığı izlenimlerini edindik. Eğer programlar hazırlanırken, bizi ana amaçlarımıza götürecek, özel amaçlar ve o amaçların alt birimleri olan davranışların taksonomisi yapılırken yukarıda belirttiğimiz bilişsel-duygusal-devimsel davranışlar dengeli olarak belirlenip, o davranışların kazandırılmasına özen gösterilseydi, kanaatimiz odur ki bu olumsuz gözlemlerimiz büyük oranda olmayacaktı.

3" Eğitim ve öğretim, öğretmen merkezli olmaktan çıkartılıp, öğrenci merkezli duruma dönüştürülürken, çocuğun kendini en rahat, doğal bir şekilde ifade edebildiği, resim-iş, müzik, beden eğitimi dersleri bugün uygulamada görülen ihmal edilmişliğinden kurtarılmalıdır. Bu dersleri 3 öğrencilerimizi daha iyi anlatma-tanıma şansı yakalanmalıdır. Çünkü öğrenciler bu dersler aracılığıyla kendini tanır, keşfeder. Çalışmamızın ilk bölümünde belirtmeye çalıştığımız bireysel farklılığını da bu derslerde ortaya koyar. Birey olmanın tadını bu derslerde çıkarır, mutlu olur, havalara uçar, yıldız olur parlar, aydınlatır çevresini. Bu paragrafta kısaca şunu anlatmaya çalışıyoruz. Artık ilköğretim kurumları öğrencisine her şeyi öğretme sevdasından vazgeçmelidir. Her şeyi öğretme sevdası zaten eşyanın tabiatına da terstir. Öyleyse ilköğretim kurumları işe öğrencisine "ÖĞRENMEYİ ÖĞRETEREK BAŞLAMALIDIR."

Bu üç dersten beklenen yararı elde etmek için çalışmaların not ile değerlendirilmemesi yönündeki görüşlere bizde katılırız. Gerekçemiz: Sonuçta ne kadar not (puan) alabileceğini düşünen çocuk(birey) kendini tam ifade edemez, iç çekinceler vardır, doğallık kaybolmuştur, neticede' bireydeki "gizil güçler" ortaya çıkamaz. Resim-iş, müzik, beden eğitim derslerinden de gerçekleşemez.

Sonuç olarak bu konudaki önerimiz, bu üç beceri-yetenek dersi, bütün sınıflarda yeteri düzeyde önlemlerle ele alınmalı, bazı kaygılarla bu derslere ayrılan zamanın diğer derslere aktarımı önlenmeli, not ile değerlendirmeye son verilmeli, birey istediği için bu dersleri almalı.

4- Türkçe eğitimi ve öğretimi yeniden gözden geçirilmeli, asgari olarak her öğrencinin; doğru okuması, doğru yazması, doğru konuşması mutlaka sağlanmalıdır.

a- Temel Eğitim süresince bütün sınıflarda bu dersin önceliği muhafaza edilmeli. Dilimizin doğru kullanılması gerçekleştirilmeli.

b- Son yıllarda okuma-yazma öğretiminde "Cümle yönteminden" (Çözümleme yöntemi) sapmalar görülmektedir. Karma ya da hece yöntemiyle okuma-yazma öğretimi tercih edilir olmuştur. Öğretmenin buradaki gerekçesi, erken okumaya geçebilmektir. Yapılan uygulama yanlıştır. Program dışı hareket etmeden başka bir şey değildir. Ancak gerçek olan her gün "Cümle yönteminden" uzaklaşıldığıdır. Cümle yöntemi erken okumak için değil, anlamlı akıcı

sürekli bir şekilde hızlı okuyabilmek için tercih edilmiştir. Doğru olan da budur.

Bu yanlış uygulamaya son verilmelidir.

Yanlış uygulamada ısrarcı olmak: Dar alanda bireyin kendisine, geniş boyutta ulusumuza kötülüktür. Hece yöntemiyle okuma-yazma öğrenen öğrenci ilerleyen yıllarda hızlı okumaya bir türlü sahip olamamaktadır. Ulus olarak az okuma gibi bir huyumuz var. Az okumamızın nedenlerinden birinin de hızlı okuyamamak olduğu unutulmamalıdır.

- c- Türkçe eğitimi ve öğretimi içinde ele aldığımız "YAZI" eğitimi ve öğretiminde de ciddi problemler vardır. Yetmiş yıldır ortaya, ü kenin her tarafında aynı doğrulukta, okunaklı-işlek, bizi belirleyen estetik güzellikte bir yazı tipi konulamamıştır. Bu tespitimizin ulus olarak önemli eksikliklerimizden biri olduğu düşüncesindeyiz. Kanıt mı istiyoruz? Bir posta dağıtıcısından rica edip, bir demet mektup isteyin. Yazıları inceleyin. Sonuç; yetmiş yıldan sonra bu yazı "Türk yazısı'dır" denilebilecek yazı tipi henüz ortada yoktur. Bu halimizle:

Yazı bireyin iç halinin dışı vurumu olduğu kadar, toplumun yapısının da dışı vurum hali olduğu yönündeki sayılıtdan yola çıkarsak, bizim ulus olarak kendimizi yansıtan bir yazıyı da henüz bulamadığımızı, her bakımdan olduğu gibi, bu alanda da kendimizi ifade edemediğimizi belgelemiş oluruz. Bu konudaki önerimiz; ilköğretimin ilk sınıfından itibaren bitişik el yazısı (dik-eğik) öğretimine başlanmalıdır. Öğrenci ilköğretim süresince bu yazıyı işlek, akıcı, estetik güzelliği olan şekliyle yazar hale getirilmeli, devam edeceği eğitim-öğretim kurumlarında da bu yazı tipinde ısrarcı olunmalıdır.

5- Eğitimle ilgilenen hemen hemen herkesin ortak görüşüymüş gibi sunulan, doğruluğu test edilmemiş, hakkında araştırma yapılmamış bir sorunun da "Her nedense ilköğretimde matematik dersinde sağlanan başarının, diğer derslerde gerçekleştirilen başarıdan daha düşük olduğu." Sayılıtsı. Biz, böyle bir başarısızlığın olduğu kanaatinde değiliz. **Bİ** bu konuda programlar hazırlanırken çocuğun zihinsel gelişiminin iyi gözetilmediği kanaatinde olduğumuzu belirtiriz. Matematik programında sınırlar zorlanmıştır. Hala, matematik programının bize göre yeriden değerlendirilmek zorunluluğu dayatmaktadır.

6- ilköğretim çağındaki öğrencilere, seviyelerine göre birinci sınıftan başlayarak zorunlu olarak Din Kültürü ve Ahlak dersi verilmesine başlanmalıdır. Bu dersle bireyleri hurafeden arındırmaya önem verilmesi, bireylerin sözleri ile davranışlarının uyumlu olmasına bu ders de olabildiğince hizmet etmelidir. Derste öğrenilenlerin not ile değerlendirilmesine son verilmelidir. Birey bu dersi inandığı, sevdiği, benimsediği, gerek gördüğü için almalıdır.

7" Tüm öğrenme ve öğretme süreçlerinde bireye "Nasıl öğrenebileceğinin öğretilmesi" başlangıç noktası olmalıdır.

8" Öğretmen yetiştirme politikalarındaki belirsizlik hızla giderilmeli, öğretmen en az lisans seviyesinde eğitim almalıdır. Öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin programları, temel eğitimin yeni durumuna uyum sağlayabilen-cevap olabilen öğretmenleri yetiştirebilecek nitelikte olmalı, kendi aralarında birlik sağlanmalıdır. Bu sağlanamıyorsa eğitimcilerin ortak özlemi olduğuna inandığımız öğretmen akademileri açılmasına hemen geçilmelidir.

9- Tüm Temel Eğitim Kurumlarında "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık" üniteleri kurulmalı ve hayata geçirilmelidir. Öğrenci hakkında kararlar verilirken öğretmenlerin o öğrenci ile ilgili gözlemlerinden yararlanılmalıdır.

10- "Eğitim Yöneticiliği" konusunda "Asıl olan öğretmenliktir" mantalitesi terk edilmelidir. Yöneticilik okulları açılmalı, eğitim kurumları profesyonel yöneticilere teslim edilmelidir.

11 - Özel eğitim kurum ve kadroları ihtiyacı karşılayamaz durumdadır. Özel eğitime muhtaç bireylerin tespiti yapıp ona göre yapılanmc gerçekleştirilmelidir.

12- Her kademe de özel öğretim kurumlarının açılması teşvik edilmeli, devletin üstündeki bu ağır yük zamanla özel müteşebbislere devredilmelidir. Ya da yaygın olarak savunulan eğitim kurumlarının zaman içinde yerel yönetimlere devredilmesi uygulamasına geçilmelidir.

13- Teftiş (Değerlendirme), denetim (kontrol) çalışmalarında:

a- Temel Eğitim kurumlarının her yıl teftişinin yapılması şeklindeki uygulamaya devam edilmelidir.

b- ilköğretim Müfettişleri yönetmelikle belirlenen; teftiş, denetim, inceleme-soruşturma, rehberlik görevlerini yürütmektedirler. Bu görevlerin içinden inceleme-soruşturma görevi çok öne çıkmıştır, ilköğretim Müfettişleri inceleme-soruşturma yorgunudur. Teftiş, denetim, rehberlik görevlerini yürütmek için çok sınırlı zamanları kalmaktadır. Türk Milli Eğitiminin amaçlarının gerçekleşip gerçekleşmediğini, sapmaların olup olmadığını değerlendirecek, kontrol edecek ve sonuca göre rehberlikte bulunacak ilköğretim Müfettişi bu en önemli görevini bırakıp inceleme ve soruşturmaya uğraşmaktadır. Bu bir çıkmazdır. Emek ve zaman israfıdır. Önerimiz:

b.1 .ilköğretim Müfettişlerinden inceleme-soruşturma görevi alınmalı, bu görevi yöne tilerin kendileri yürütmelidir.

b.2.Bu yapılamıyorsa her ilde sadece inceleme-soruşturma yapacak ilköğretim Müfettişleri kümesi oluşturmalı, diğerleri teftiş, denetim, rehberlik görevlerini yürütmelidir.

b.3.Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde iki grup Müfettiş var. Bakanlık Müfettişleri, ilköğretim Müfettişleri. Bu iki başlık, hizmetin yürütülmesinde "birlik ve beraberlik" ilkesini ihlal etmektedir. Dağınıklık vardır. Teftiş, denetim, inceleme, soruşturma ve rehberlikten beklenen yararlar sağlanamamaktadır. Bu iki kurum birleştirilip yeniden yapılanmaya gidilmelidir.

14- Son yıllarda geliştirilen "Taşımali Eğitim" uygulaması çok isabetli olmuştur. Daha da geliştirilmelidir. Tek öğretmenli temel eğitim kurumlarının mümkünse tümünün taşımali eğitim uygulaması çine alınmasında yarar olduğu kanaatindeyiz.

15- Temel eğitimde görev alan öğretmenlerde ve diğerlerinde, yeni gelişmeleri takip etme, bilgi ve becerilerini geliştirme gibi çağdaş alışkanlıklar gözlenememiştir. Öğretmen son yıllarda eğitim alanındaki ortaya atılmış teorilerden, geliştirilmiş yöntem ve tekniklerden, her gün kabuk değiştiren eğitim teknolojilerinden habersizdir. Ya da yeteri düzeyde bilgi sahibi değildir. Öğretmen, öğrencisine sınav kazandırmakla meşguldür. Öğrencisine başarabildiği oranda ilerde unutulacak, kuru bilgiler yüklemekle sınırlı bir görev biçmiştir kendisine. Öğretmen öyle bir

davranışın içine itilmiştir. Çevrenin de bu olumsuzlukta payı fazladır. Eu olumsuzlukları gidermek için ne yapmalı?

Öğretmenlerin tümü hizmetçi eğitimden geçirilerek, eğitim alanında<i> yeni gelişmelerden haberli kılınmalıdır. Okuma-yazma seferberliği gibi bu konuda da öğretmenlere seferberlik ilan edilmelidir. Bu çalışmayı her il kendi bünyesinde hemen başlatmalıdır.

Yurt sathında çok iyi işleyen bir "eğitim iletişim ağı" kurulmalı, eğitimle ilgili her kurumun, her bireyin varsa geliştirdiği yeni bakışlar, bu iletişim ağı ilğ tüm ilgililere ulaştırılmalıdır.

Öğretmenin okuma alışkanlığı kazanması teşvik edilmeli, neleri okuyup), hangi tespitleri yaptığı, öğretmenin çalışmalarının değerlendirilmesind 3 öne çıkarılmalıdır.

Sınıf ve branş öğretmenlerinin ayırım gözetmeden hepsinin birer hobisini ~ olması (resim yapmak, müzik yapmak, yüzmek, atletizm, ve diğer spcr faaliyetleri, fotoğrafçılık vb. yönünde teşvik edici, özendirici hükümler ihdas edilmeli, öğretmenlerin değerlendimesinde bunlara da yer verilmelidir.

Sınav kazanıp kazanmamak kanaatimizce bireyin kendi sorunudur. Öğretmenin omuzlarından öğrencisine sınav kazandırmak yükü alınmalıdır. Öğretmeni değerlendirirken "Ne kadar öğrenciniz sınav kazandı?" gibi öğretmenin suçluluk duygusuna kapılmasına neden olacak değerlendirme yöntemlerine baş vurulmamalıdır.

Sonuç

Türk Eğitim Sisteminin ilk basamağı olan ilköğretim kurumları Kendisinden beklenen işlevi yerine getirerek, olan Türk insanının silkinip ayağa kalkmasında, diğer uluslar ve o ulusların bireyleri ile yarışacak güçte-nitelikte, bireyler yetiştirilmesinde ilk harcı koyarak, evrensel insanlık ailesi içinde bize yakışan yeri almamıza yardım etmelidir.

Bunun için ilköğretim kurumlarının:

- s Serbest piyasa ekonomisine ters düşmeyen, o sistemin gerektirdiğ nitelikte, çağın hızlı değişkenliğine ayak uydurabilen çok donanımlı, çağdaş bilimsel düşünce tarzını benimsemiş ve onu korumakta kararlı,

aynı zamanda inançlı bireyler yetiştirilmesinde sağlam temeller atmak ana hedefleri olmalı.

- s Vakit geçirmeden belirlediğimiz ana hedeflere bizi götürece< yeni baştan eğitim planlaması, yapılmalı ilköğretim ve diğer kurumların programları bu doğrultuda yeniden değerlendirilmelidir.
- s ilköğretim kurumlarında: Tüm öğretme ve öğrenme süreçlerinde bireye "NASIL ÖĞRENEBİLECEĞİNİN ÖĞRETİLMESİ" başlangıç noktası olmalı, öğretmen merkezli eğitim-öğretim çalışmalarından vazgeçilip tüm etkinliklerin öğrenci merkezli yürütülmesine özen gösterilmelidir.
- V Öğretmenden beklediğimiz, saptanan ana hedefe varmak için öğrencilerine yardımcı olması rehberlikte bulunması, kendisini öğrencilerin üstünde değil, yanibaşında görmesi, onlarla yaşamı güzelleştirmesi, paylaşmasıdır. Bu görevi üstlenmiş öğretmen okumalı, araştırmalı, alında eserler ortaya koymalı, devamlı kendisini yenilemelidir. Kendisine başkalarına da model olacak şekilde yararlı hobiler seçmelidir.
- s Bir hukuk işi olan soruşturma-inceleme görevlerinin ilköğretim müfettişlerinden alınıp tüm enerjilerinin eğitime aktarılması sağlanmalıdır. Bu olumlu adım atıldığında eğitimimizde başarı grafiğinin yükseleceğinden herkes emin olmalıdır.

Kaynakça

- AÇIKALIN Aytaç.** *Personel Yönetimi.* Ankara Pegem Personel Eğitim Merkezi Yayınları 1994
- ASLAN Battal.** *Soruşturma. Ders Notları.* Ankara 1994
- DEMİRPOLAT Ayşe.** *Personel Yönetimi. Ders Notları.* Ankara 1994
- ERTURK Sclahattin.** *Eğitimde Program Geliştirme.* Ankara. Meteksan Yayınlan (1993)
- KAYA Kemal Yaliya.** *Eğitim, Yönetimi* Ankara: Bilim Kitabevi 1991
- KAYA Kemal Yahya,** *insan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir BaluşıEğitimde Model Arayışı.* Ankara. Bilim Kitabevi 1989
- TUTUMLU Mukadder.** *Program Geliştirme. Ders notkari.* Ankara 1994
- İlkokul Programı** Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 1995
- Ortaokul Programı** Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 1995
- CANSEN Ege** "Ekonomik Tahminler" Hürriyet OS Temmuz 1995